

KUTSESTANDARD

Meisteraednik, tase 5

Kutsestandard on dokument, milles kirjeldatakse tööd ning töö edukaks tegemiseks vajalike oskuste, teadmiste ja hoiakute kogumit ehk kompetentsusnõudeid. Kutsestandardeid kasutatakse õppekavade koostamiseks ja kutse andmiseks.

Kutsenimetus	Eesti kvalifikatsiooniraamistiku (EKR) tase
Meisteraednik, tase 5	5

Võimalikud spetsialiseerumised ja nimetused kutsetunnistusel	
Spetsialiseerumine	Nimetus kutsetunnistusel
Köögiviljakasvatamine	Köögiviljakasvatuse meisteraednik, tase 5
Puuviljakasvatamine	Puuviljakasvatuse meisteraednik, tase 5
Lillekasvatamine	Lillekasvatuse meisteraednik, tase 5
Puukoolitöö	Puukooli meisteraednik, tase 5
Iluaiandus	Iluaednik, tase 5

A-osa KUTSEKIRJELDUS

A.1 Töö kirjeldus
<p>Meisteraednik on laiaulatuslike teadmistega aiandusspetsialist, kes täidab mitmekülgseid tööülesandeid (sh ka ettearvamatuses olukordades) avamaal ja katmikalal nii tava- kui mahetootmises. Ta on spetsialiseerunud puuvilja- ja marjakasvatamisele, köögiviljakasvatamisele, lillekasvatusele, iluaiandusele või puukoolitööle.</p> <p>Tema põhilised tööülesanded on töö planeerimine, külvi- ja istutuspinna ettevalmistamine, külvamine ja istutamine, aiakultuuride hooldamine, saagi või toodangu koristamine, säilitamine ja müügiks ettevalmistamine, meeskonna juhtimine, töökvaliteedi hindamine ja analüüs.</p> <p>Meisteraednik tegutseb järgides head aiandustava ning keskkonna- ja tervishoiu- ning tööohutusnõudeid.</p> <p>Meisteraedniku tööaeg on paindlik, ta võib töögraafiku alusel töötada ka nädalavahetustel ja riiklikel pühadel. Tema töö toimub nii väli- kui sisetingimustes. Meisteraedniku töö terviseriskid tulenevad raskuste tõstmisest, mürast, mehhanismidega töötamisest, kõrgustes töötamisest, ilmastikuolude ja temperatuuride vaheldumisest, niiskusest ning kokkupuutest erinevate allergeenidega (nt taimed, kemikaalid, tolm).</p> <p>Meisteraedniku põhilised töövahendid on aiandustarvikud, masinad ja seadmed, mõõteriistad, sidevahendid ja muud abivahendid.</p> <p>Aianduse kutsealal on neli kutset: Abiaednik, tase 2 on lihttöötaja, kes teeb lihttöid otsesel juhendamisel.   Nooremaednik, tase 3 on oskustöötaja, kes täidab juhendamisel põhilisi tööülesandeid kõikides aianduse valdkondades.   Aednik, tase 4 on aiandusspetsialist, kes juhendab töötajate tavatööd ja loob neile võimaluse arenemiseks. Ta korraldab ja analüüsib oma tegevust ning kohandab oma käitumist vastavalt olukorrale.   Meisteraednik, tase 5 on laiaulatuslike teadmistega aiandusspetsialist, kes täidab mitmekülgseid tööülesandeid (sh ka ettearvamatuses olukordades) oma spetsialiseerumise valdkonnas. Ta loob töötajatele võimalused arenemiseks, juhhib meeskonda ning hindab ja analüüsib töökvaliteeti.</p>

A.2 Tööosad A.2.1. Kasvukoha ettevalmistamine ning külvamine ja istutamine kasvukohale A.2.2. Aiakultuuride hooldamine A.2.3. Tööde ja vahendite planeerimine A.2.4. Juhtimine ja majandamine
Valitavad tööosad A.2.5. Katmikala tehnoloogia kasutamine A.2.6. Taimmaterjali paljundamine ja istikute kasvatamine A.2.7. Muru rajamine ja hooldamine A.2.8. Istutusala planeerimine, rajamine ja hooldamine A.2.9. Sillutise (betoonkivi, looduskivi, puidu- ja sõelmeteede) paigaldamine A.2.10. Kalmistu haljastuse rajamine ja hooldamine A.2.11. Sisehaljastuse rajamine ja hooldamine A.2.12. Lilleseadete ja kompositsioonide valmistamine A.2.13. Saagi või toodangu koristamine, säilitamine ja müügiks ettevalmistamine A.2.14. Aiakaupade müümine
A.3 Kutsealane ettevalmistus 5. taseme meisteraednikena töötavad tavaliselt inimesed, kellel on kutseharidus või läbitud täienduskoolitus ja töökogemus spetsialiseerumisalal (vt ka B.1).
A.4 Enamlevinud ametinimetused Kõõgiviljakasvataja meisteraednik, puuviljakasvataja meisteraednik, iluaianduse meisteraednik, puukoolimajanduse meisteraednik aednik, lillekasvatuse meisteraednik.
A.6 Tulevikuoskused Teave oskuste ja trendide kohta, mille tähtsus valdkonnas kasvab Aednike töös muutuvad järjest olulisemaks keskkonnalased teadmised, samuti teadmised rohepöördest ja kliimamuutustest. Kasvab vajadus oskuse järele andmeid töödelda ning neid kasutada. Olulised on ettevõtlusoskused, sh reklaami- ja turundusoskus. Vajalikud on teadmised suurte linnapuude istutamisest, teadmised metsataimekasvatusest, taimekasvatuse tehnoloogiast, taimekaitsest ja väetistest ning teadmised ja oskused hangetel osalemiseks. Kuna valdkonnas on palju iseendale tööandjaid ja projektipõhist tööd, siis oluline on enesejuhtimise ja ajaplaneerimise oskus ning erialase inglise keele oskus (nt erialase IKT kasutamisel).

B-osa KOMPETENTSUSNÕUDED

B.1 Kutse struktuur Meisteraednik, tase 5 kutsestandard koosneb üldoskustest ja kompetentsidest. Kutse taotlemisel tuleb tõendada kompetentsid vastavalt valitud spetsialiseerumisele: Iluaednik, tase 5 kutse taotlemisel tuleb tõendada üldoskused B.2, kohustuslikud kompetentsid B.3.1-B.3.4, kutset läbiv kompetents B.3.15 ning valitavad kompetentsid B.3.7 ja B.3.8. Ülejäänud valitavate kompetentside tõendamine on vabatahtlik. Kõõgiviljakasvatuse meisteraednik, tase 5 kutse taotlemisel tuleb tõendada üldoskused B.2, kohustuslikud kompetentsid B.3.1-B.3.4, kutset läbiv kompetents B.3.15 ning valitavad kompetentsid B.3.5, B.3.6 ja B.3.13. Ülejäänud valitavate kompetentside tõendamine on vabatahtlik. Puukooli meisteraednik, tase 5 ja lillekasvatuse meisteraednik, tase 5 kutse taotlemisel tuleb tõendada üldoskused B.2, kohustuslikud kompetentsid B.3.1-B.3.4, kutset läbiv kompetents B.3.15 ning valitavad kompetentsid B.3.5, B.3.6 ja B.3.13. Ülejäänud valitavate kompetentside tõendamine on vabatahtlik.
--

Puuviljakasvatuse meisteraednik, tase 5 kutse taotlemisel tuleb tõendada üldoskused B.2, kohustuslikud kompetentsid B.3.1-B.3.4, kutset läbiv kompetents B.3.15 ning valitavad kompetentsid B.3.6, ja B.3.13. Ülejäänud valitavate kompetentside tõendamine on vabatahtlik.

Kvalifikatsiooninõuded haridusele ja töökogemusele

Nõuded kutse taotlemisel

Töömaailma taotlejale

1. Vähemalt keskharidus
2. Erialane kutseharidus või läbitud täienduskoolitus
3. Vähemalt 4-aastane töökogemus spetsialiseerumise valdkonnas

Kutseõppe lõpetajale

1. Täies mahus läbitud vastava eriala tasemeõppe õppekava

Nõuded kutse taastõendamisel

1. Sama taseme kehtiv või kõige rohkem 1 aasta tagasi kehtivuse kaotanud kutse
2. Vähemalt 3-aastane töökogemus spetsialiseerumise valdkonnas viimase 5 aasta jooksul

Kutse andmise korraldamine on reguleeritud aedniku ja floristi kutsete kutse andmise korras.

B.2 Meisteraednik, tase 5 üldoskused

1. Juhindub oma töös ja kutsealases tegevuses üldtunnustatud ja tööalastest eetikanõuetest ja heast aiandustavast.
2. Kasutab oma tegevuses enda ja teiste tervist säästvaid tööviise, isikukaitsevahendeid ning järgib ohutusnõudeid; jälgib nende nõuete täitmist.
3. Järgib tööd tehes juhiseid, valdkondlikke nõudeid, eeskirju, õigusakte, standardeid, konventsioone jmt.
4. Järgib oma tegevuses keskkonnakaitsega seotud eeskirju, standardeid, juhiseid, seadusi ja tavaid, tagamaks, et tegevused ei kahjustaks keskkonda ja loodusvarasid rohkem, kui on lubatud seaduste ja regulatsioonidega.
5. Lähtub oma tegevuses ettevõtte eesmärkidest ja huvidest.
6. Suhtub töösse vastutustundlikult, täidab tööülesandeid õigeaegselt ja hoolikalt ning peab kinni kokkulepetest.
7. Tuvastab ja sõnastab probleemid ning pakub välja parima tegutsemisviisi nende lahendamiseks.
8. Eristab fakte hinnangutest, suhtub saadud tagasisidesse rahulikult ning võimaluse korral arvestab tagasisidega edasises tegevuses.
9. Suhtleb, vahetab teavet, peab nõu ja teeb koostööd klientide ja järelevalveasutustega, et leida ühine mõistmine, leppida vajaduse korral kokku kompromissides ja tagada töö maksimaalne tõhusus.
10. Teeb ühiste eesmärkide nimel tõhusat koostööd, mõistes oma ja kolleegide rolli meeskonnas ning käitudes usaldusväärset ja koostööd soodustavalt.
11. Jälgib valdkonnas toimuvaid muutusi ja suundumusi, et olla kursis tehnoloogia, meetodite jm uuendustega.
12. Määratleb oma koolitusvajaduse ja arendab end, et saavutada oma arengueesmärgid (nt osaleb erialaüritustel, koolitustel, kutseühingute tegevuses, loeb erialakirjandust).
13. Kasutab infotehnoloogilisi vahendeid iseseisva kasutaja tasemel (vt lisa 2).

B.3 Kompetentsid

KOHUSTUSLIKUD KOMPETENTSID

B.3.1 Kasvukoha ettevalmistamine ning külvamine ja istutamine kasvukohale

EKR tase 5

Tegevusnäitajad

1. Valmistab töökoha ja aiakultuuride kasvukoha ette, lähtudes planeeritavast tegevusest ja tootmisplaanist.
2. Hindab paljundus- ja istutusmaterjali, sh ajatatavate aiakultuuride kvaliteeti visuaalselt ja klassifitseerib selle vastavalt nõuetele.
3. Seadistab külvi- ja istutusnormi masinal vastavalt plaanile; külvab seemned ja istutab aiakultuure käsitsi või masinaga vastavalt külvinormile ja istutusskeemile; kontrollib istutamise kvaliteeti, lähtudes aiakultuuri eripärast.
4. Istutab puud/põõsad, arvestades projekti või töökirjeldust.

<p>5. Kastab, arvestades aiakultuuride kasvunõudeid ja kastmissüsteemide eripära.</p> <p>6. Väetab aiakultuure käsitsi, käsimehhanismide, väetisedosaatori või väetisekülvikuga vastavalt väetamisplaanile ja väetamise põhimõtetele nii tava- kui mahetootmises.</p> <p>7. Multšib nii käsitsi kui mehhanismidega.</p> <p>8. Toestab aiakultuure, arvestades nende eripära.</p>	
B.3.2 Aiakultuuride hooldamine	EKR tase 5
<p>Tegevusnäitajad</p> <p>1. Määrab aiakultuuride hooldustööde vajaduse, lähtudes aiakultuuride, sh ajatusmaterjali liigitusest, omadustest ja hooldusnõuetest; koostab hoolduskava.</p> <p>2. Määrab aiakultuuride kastmismid, kastab käsitsi või kastmissüsteemidega, seadistab ja vajadusel reguleerib kastmisseadmeid, sh automatiseeritud kastmissüsteeme, järgides kasutusjuhendit.</p> <p>3. Seadistab ja vajadusel reguleerib väetamismehhanisme (sh automatiseeritud väetussüsteemid), järgides kasutusjuhendit ja aiakultuuride väetamismid, väetab käsitsi, väetisedosaatori või väetisekülvikuga vastavalt väetamisplaanile ja väetamise põhimõtetele nii tava- kui mahetootmises.</p> <p>4. Teeb taimekaitsetöid, sh taimekaitsevahenditega, mille kasutamiseks on vaja taimekaitsetunnistust; peab taimekaitsevahendite kasutamise arvestust.</p> <p>5. Korraldab umbrohutõrje, arvestades aiakultuuride eripära ja töömahtu; valib sobivad tõrje- ja töövahendid ning meetodika nii tava- kui mahetootmises.</p> <p>6. Kujundab ja lõikab taimi, sh viljapuud ja marjapõõsad lähtudes iseärasustest, vajadustest või hoolduskavast.</p> <p>7. Kaitseb taimi ebasoodsate loodus- ja tehiskeskkonna mõjude eest, kasutades vastavaid abivahendeid.</p>	
B.3.3 Tööde ja vahendite planeerimine	EKR tase 5
<p>Tegevusnäitajad</p> <p>1. Koostab tootmis-, tööprotsessi kulueelarve, lähtudes tööde ja materjalide maksumusest.</p> <p>2. Püstitab eesmärgid ja lähtuvalt nendest valib tootmiseks ja hoolduseks sobiliku aiandusliku rajatise (kasvuhooned, kasvutunnelid, kasvulavad, hoidlad, kaitserajatised, kastmissüsteemid jne) ning tootmis- ja hooldustehnoloogiad (seadmed jm).</p> <p>3. Võtab vajalikud proovid (mullast, veest, kasvusubstraadist, taimmaterjalist jm) analüüsiks lähtudes proovivõtmise tehnoloogiast; tõlgendab ja tegutseb vastavalt analüüsitulemustele.</p> <p>4. Planeerib ja valib aiakultuurid, lähtudes kasvukohast, -substraadist ja mullastiku sobivusest.</p> <p>5. Koostab külvikorra ja tootmis- ja tööplaani ning arvestab mahud, lähtudes ettevõtte eripärast ja turuolukorrast.</p> <p>6. Arvestab materjalide (mullad, taimmaterjal, sh ajatavad aiakultuurid, seemned, potid, väetised, aiatarvikud jne) mahud ja planeerib tootmis- ja hooldusmahud, lähtudes ettevõtte eripärast ja turuolukorrast.</p> <p>7. Planeerib mehhanismide kasutamise vajaduse vastavalt tootmis- ja hooldusspetsiifikale ja mahtudele.</p> <p>8. Planeerib väetamis- ja taimekaitsetöid vastavalt aiakultuurile.</p> <p>9. Hangib materjalid vastavalt arvestatud mahtudele ja tarvikute omadustele, jälgides hinna ja kvaliteedi suhet.</p> <p>10. Planeerib tööjõuressursi, lähtudes tootmisplaanist või vajadusest kogu tootmis- ja hooldusprotsessi ulatuses.</p>	
B.3.4 Juhtimine ja majandamine	EKR tase 5
<p>Tegevusnäitajad:</p> <p>1. Koostab äriplaani ja eelarve, arvestades algkapitali suurust ja võimalusi.</p> <p>2. Koostab töögraafiku ja jälgib selle täitmist, lähtudes ettevõtte tootmis- ja hooldustegevusest.</p> <p>3. Juhib ja juhendab ühe või mitme väikese aednike töögrupi tööd, lähtudes tööülesannetest, nende efektiivsusest korraldamisest, töötervishoiu nõuetest, õigete töövahendite ja -võtete valikust; vajadusel tellib alltöövõtu ja juhendab alltöövõtjat.</p> <p>4. Kontrollib kvaliteedinõuetest kinnipidamist ja analüüsib töö tulemusi, lähtudes aiakultuuride eripärast, õigusaktidest või projektist; vajadusel teostab omaniku järelevalvet.</p> <p>5. Juhib kaastöötajate või tellijate tähelepanu ilmnenud vigadele ja annab juhiseid nende parandamiseks, lähtudes kvaliteedinõuetest ning õigete töövahendite ja -võtete valikust.</p> <p>6. Koostab ja fikseerib objektide spetsiifikast tuleneva dokumentatsiooni (avalikud alad, riigihanked jm).</p>	

SPETSIALISEERUMISEGA SEOTUD KOMPETENTSID

Köögiviljakasvatamine

B.3.1 Kasvukoha ettevalmistamine ning külvamine ja istutamine kasvukohale	EKR tase 5
<p>Tegevusnäitajad</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Valmistab töökoha ja aiakultuuride kasvukoha ette, lähtudes planeeritavast tegevusest ja tootmisplaanist. 2. Hindab paljundus- ja istutusmaterjali, sh ajatatavate aiakultuuride kvaliteeti visuaalselt ja klassifitseerib selle vastavalt nõuetele. 3. Seadistab külvi- ja istutusnormi masinal vastavalt plaanile; külvab seemned ja istutab aiakultuure käsitsi või masinaga vastavalt külvinormile ja istutusskeemile; kontrollib istutamise kvaliteeti, lähtudes aiakultuuri eripärast. 4. Istutab puud/põõsad, arvestades projekti või töökirjeldust. 5. Kastab, arvestades aiakultuuride kasvunõudeid ja kastmissüsteemide eripära. 6. Väetab aiakultuure käsitsi, käsimehhanismide, väetisedosaatori või väetisekülvikuga vastavalt väetamisplaanile ja väetamise põhimõtetele nii tava- kui mahetootmises. 7. Multšib nii käsitsi kui mehhanismidega. 8. Toestab aiakultuure, arvestades nende eripära. 	
B.3.2 Aiakultuuride hooldamine	EKR tase 5
<p>Tegevusnäitajad</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Määrab aiakultuuride hooldustööde vajaduse, lähtudes aiakultuuride, sh ajatusmaterjali liigitusest, omadustest ja hooldusnõuetest; koostab hoolduskava. 2. Määrab aiakultuuride kastmismid, kastab käsitsi või kastmissüsteemidega, seadistab ja vajadusel reguleerib kastmisseadmeid, sh automatiseeritud kastmissüsteeme, järgides kasutusjuhendit. 3. Seadistab ja vajadusel reguleerib väetamismehhanisme (sh automatiseeritud väetussüsteemid), järgides kasutusjuhendit ja aiakultuuride väetamismid, väetab käsitsi, väetisedosaatori või väetisekülvikuga vastavalt väetamisplaanile ja väetamise põhimõtetele nii tava- kui mahetootmises. 4. Teeb taimekaitseteid, sh taimekaitsevahenditega, mille kasutamiseks on vaja taimekaitsetunnistust; peab taimekaitsevahendite kasutamise arvestust. 5. Korraldab umbrohutõrje, arvestades aiakultuuride eripära ja töömahtu; valib sobivad tõrje- ja töövahendid ning meetodika nii tava- kui mahetootmises. 6. Kujundab ja lõikab taimi, sh viljapuud ja marjapõõsad lähtudes iseärasustest, vajadustest või hoolduskavast. 7. Kaitseb taimi ebasoodsate loodus- ja tehiskeskkonna mõjude eest, kasutades vastavaid abivahendeid. 	
B.3.3 Tööde ja vahendite planeerimine	EKR tase 5
<p>Tegevusnäitajad</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Koostab tootmis-, tööprotsessi kulueelarve, lähtudes tööde ja materjalide maksumusest. 2. Püstitab eesmärgid ja lähtuvalt nendest valib tootmiseks ja hoolduseks sobiliku aiandusliku rajatise (kasvuhooned, kasvutunnelid, kasvulavad, hoidlad, kaitserajatised, kastmissüsteemid jne) ning tootmis- ja hooldustehnoloogiad (seadmed jm). 3. Võtab vajalikud proovid (mullast, veest, kasvusubstraadist, taimmaterjalist jm)analüüsiks lähtudes proovivõtmise tehnoloogiast; tõlgendab ja tegutseb vastavalt analüüsitulemustele. 4. Planeerib ja valib aiakultuurid, lähtudes kasvukohast, -substraadist ja mullastiku sobivusest. 5. Koostab külvikorra ja tootmis- ja tööplaani ning arvestab mahud, lähtudes ettevõtte eripärast ja turuolukorrast. 6. Arvestab materjalide (mullad, taimmaterjal, sh ajatatavad aiakultuurid, seemned, potid, väetised, aiatarvikud jne) mahud ja planeerib tootmis- ja hooldusmahud, lähtudes ettevõtte eripärast ja turuolukorrast. 7. Planeerib mehhanismide kasutamise vajaduse vastavalt tootmis- ja hooldusspetsiifikale ja mahtudele. 8. Planeerib väetamis- ja taimekaitseteid vastavalt aiakultuurile. 9. Hangib materjalid vastavalt arvestatud mahtudele ja tarvikute omadustele, jälgides hinna ja kvaliteedi suhet. 10. Planeerib tööjõuressursi, lähtudes tootmisplaanist või vajadusest kogu tootmis- ja hooldusprotsessi ulatuses. 	
B.3.4 Juhtimine ja majandamine	EKR tase 5
<p>Tegevusnäitajad:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Koostab äriplaani ja eelarve, arvestades algkapitali suurust ja võimalusi. 2. Koostab töögraafiku ja jälgib selle täitmist, lähtudes ettevõtte tootmis- ja hooldustegevusest. 3. Juhib ja juhendab ühe või mitme väikese aednike töögrupi tööd, lähtudes tööülesannetest, nende efektiivsusest korraldamisest, töötervishoiu nõuetest, õigete töövahendite ja -võtete valikust; vajadusel tellib alltöövõtu ja juhendab alltöövõtjat. 4. Kontrollib kvaliteedinõuetest kinnipidamist ja analüüsib töö tulemusi, lähtudes aiakultuuride eripärast, õigusaktidest või projektist; vajadusel teostab omaniku järelevalvet. 	

5. Juhib kaastöötajate või tellijate tähelepanu ilmnunud vigadele ja annab juhiseid nende parandamiseks, lähtudes kvaliteedinõuetest ning õigete töövahendite ja -võtete valikust.
6. Koostab ja fikseerib objektide spetsiifikast tuleneva dokumentatsiooni (avalikud alad, riigihanked jm).

Puuviljakasvatamine	
B.3.1 Kasvukoha ettevalmistamine ning külvamine ja istutamine kasvukohale	EKR tase 5
<p>Tegevusnäitajad</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Valmistab töökoha ja aiakultuuride kasvukoha ette, lähtudes planeeritavast tegevusest ja tootmisplaanist. 2. Hindab paljundus- ja istutusmaterjali, sh ajatatavate aiakultuuride kvaliteeti visuaalselt ja klassifitseerib selle vastavalt nõuetele. 3. Seadistab külvi- ja istutusnormi masinal vastavalt plaanile; külvab seemned ja istutab aiakultuure käsitsi või masinaga vastavalt külvinormile ja istutusskeemile; kontrollib istutamise kvaliteeti, lähtudes aiakultuuri eripärast. 4. Istutab puud/põõsad, arvestades projekti või töökirjeldust. 5. Kastab, arvestades aiakultuuride kasvunõudeid ja kastmissüsteemide eripära. 6. Väetab aiakultuure käsitsi, käsimehhanismide, väetisedosaatori või väetisekülvikuga vastavalt väetamisplaanile ja väetamise põhimõtetele nii tava- kui mahetootmises. 7. Multšib nii käsitsi kui mehhanismidega. 8. Toestab aiakultuure, arvestades nende eripära. 	
B.3.2 Aiakultuuride hooldamine	EKR tase 5
<p>Tegevusnäitajad</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Määrab aiakultuuride hooldustööde vajaduse, lähtudes aiakultuuride, sh ajatusmaterjali liigitusest, omadustest ja hooldusnõuetest; koostab hoolduskava. 2. Määrab aiakultuuride kastmismid, kastab käsitsi või kastmissüsteemidega, seadistab ja vajadusel reguleerib kastmisseadmeid, sh automatiseeritud kastmissüsteeme, järgides kasutusjuhendit. 3. Seadistab ja vajadusel reguleerib väetamismehhanisme (sh automatiseeritud väetussüsteemid), järgides kasutusjuhendit ja aiakultuuride väetamismid, väetab käsitsi, väetisedosaatori või väetisekülvikuga vastavalt väetamisplaanile ja väetamise põhimõtetele nii tava- kui mahetootmises. 4. Teeb taimekaitseteid, sh taimekaitsevahenditega, mille kasutamiseks on vaja taimekaitsetunnistust; peab taimekaitsevahendite kasutamise arvestust. 5. Korraldab umbrohutõrje, arvestades aiakultuuride eripära ja töömahtu; valib sobivad tõrje- ja töövahendid ning meetodika nii tava- kui mahetootmises. 6. Kujundab ja lõikab taimi, sh viljapuud ja marjapõõsad lähtudes iseärasustest, vajadustest või hoolduskavast. 7. Kaitseb taimi ebasoodsate loodus- ja tehiskeskkonna mõjude eest, kasutades vastavaid abivahendeid. 	
B.3.3 Tööde ja vahendite planeerimine	EKR tase 5
<p>Tegevusnäitajad</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Koostab tootmis-, tööprotsessi kulueelarve, lähtudes tööde ja materjalide maksumusest. 2. Püstitab eesmärgid ja lähtuvalt nendest valib tootmiseks ja hoolduseks sobiliku aiandusliku rajatise (kasvuhooned, kasvutunnelid, kasvulavad, hoidlad, kaitserajatised, kastmissüsteemid jne) ning tootmis- ja hooldustehnoloogiad (seadmed jm). 3. Võtab vajalikud proovid (mullast, veest, kasvusubstraadist, taimmaterjalist jm) analüüsiks lähtudes proovivõtmise tehnoloogiast; tõlgendab ja tegutseb vastavalt analüüsitulemustele. 4. Planeerib ja valib aiakultuurid, lähtudes kasvukohast, -substraadist ja mullastiku sobivusest. 5. Koostab külvikorra ja tootmis- ja tööplaani ning arvestab mahud, lähtudes ettevõtte eripärast ja turuolukorrast. 6. Arvestab materjalide (mullad, taimmaterjal, sh ajatatavad aiakultuurid, seemned, potid, väetised, aiatarvikud jne) mahud ja planeerib tootmis- ja hooldusmahud, lähtudes ettevõtte eripärast ja turuolukorrast. 7. Planeerib mehhanismide kasutamise vajaduse vastavalt tootmis- ja hooldusspetsiifikale ja mahtudele. 8. Planeerib väetamis- ja taimekaitseteid vastavalt aiakultuurile. 9. Hangib materjalid vastavalt arvestatud mahtudele ja tarvikute omadustele, jälgides hinna ja kvaliteedi suhet. 10. Planeerib tööjõuressursi, lähtudes tootmisplaanist või vajadusest kogu tootmis- ja hooldusprotsessi ulatuses. 	
B.3.4 Juhtimine ja majandamine	EKR tase 5
<p>Tegevusnäitajad:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Koostab äriplaani ja eelarve, arvestades algkapitali suurust ja võimalusi. 2. Koostab töögraafiku ja jälgib selle täitmist, lähtudes ettevõtte tootmis- ja hooldustegevusest. 	

3. Juhib ja juhendab ühe või mitme väikese aednike töögrupi tööd, lähtudes tööülesannetest, nende efektiivsust korraldamisest, töötervishoiu nõuetest, õigete töövahendite ja -võtete valikust; vajadusel tellib alltöövõtu ja juhendab alltöövõtjat.
4. Kontrollib kvaliteedinõuetest kinnipidamist ja analüüsib töö tulemusi, lähtudes aiakultuuride eripärast, õigusaktidest või projektist; vajadusel teostab omaniku järelevalvet.
5. Juhib kaastöötajate või tellijate tähelepanu ilmnunud vigadele ja annab juhiseid nende parandamiseks, lähtudes kvaliteedinõuetest ning õigete töövahendite ja -võtete valikust.
6. Koostab ja fikseerib objektide spetsiifikast tuleneva dokumentatsiooni (avalikud alad, riigihanked jm).

Lillekasvatamine

B.3.1 Kasvukoha ettevalmistamine ning külvamine ja istutamine kasvukohale

EKR tase 5

Tegevusnäitajad

1. Valmistab töökoha ja aiakultuuride kasvukoha ette, lähtudes planeeritavast tegevusest ja tootmisplaanist.
2. Hindab paljundus- ja istutusmaterjali, sh ajatatavate aiakultuuride kvaliteeti visuaalselt ja klassifitseerib selle vastavalt nõuetele.
3. Seadistab külvi- ja istutusnormi masinal vastavalt plaanile; külvab seemned ja istutab aiakultuure käsitsi või masinaga vastavalt külvinormile ja istutusskeemile; kontrollib istutamise kvaliteeti, lähtudes aiakultuuri eripärast.
4. Istutab puud/põõsad, arvestades projekti või töökirjeldust.
5. Kastab, arvestades aiakultuuride kasvunõudeid ja kastmissüsteemide eripära.
6. Väetab aiakultuure käsitsi, käsimehhanismide, väetisedosaatori või väetisekülvikuga vastavalt väetamisplaanile ja väetamise põhimõtetele nii tava- kui mahetootmises.
7. Multšib nii käsitsi kui mehhanismidega.
8. Toestab aiakultuure, arvestades nende eripära.

B.3.2 Aiakultuuride hooldamine

EKR tase 5

Tegevusnäitajad

1. Määrab aiakultuuride hooldustööde vajaduse, lähtudes aiakultuuride, sh ajatusmaterjali liigitusest, omadustest ja hooldusnõuetest; koostab hoolduskava.
2. Määrab aiakultuuride kastmismid, kastab käsitsi või kastmissüsteemidega, seadistab ja vajadusel reguleerib kastmisseadmeid, sh automatiseeritud kastmissüsteeme, järgides kasutusjuhendit.
3. Seadistab ja vajadusel reguleerib väetamismehhanisme (sh automatiseeritud väetussüsteemid), järgides kasutusjuhendit ja aiakultuuride väetamismid, väetab käsitsi, väetisedosaatori või väetisekülvikuga vastavalt väetamisplaanile ja väetamise põhimõtetele nii tava- kui mahetootmises.
4. Teeb taimekaitsetöid, sh taimekaitsevahenditega, mille kasutamiseks on vaja taimekaitsetunnistust; peab taimekaitsevahendite kasutamise arvestust.
5. Korraldab umbrohutõrje, arvestades aiakultuuride eripära ja töömahtu; valib sobivad tõrje- ja töövahendid ning meetodika nii tava- kui mahetootmises.
6. Kujundab ja lõikab taimi, sh viljapuud ja marjapõõsad lähtudes iseärasustest, vajadustest või hoolduskavast.
7. Kaitseb taimi ebasoodsate loodus- ja tehiskeskkonna mõjude eest, kasutades vastavaid abivahendeid.

B.3.3 Tööde ja vahendite planeerimine

EKR tase 5

Tegevusnäitajad

1. Koostab tootmis-, tööprotsessi kulueelarve, lähtudes tööde ja materjalide maksumusest.
2. Püstitab eesmärgid ja lähtuvalt nendest valib tootmiseks ja hoolduseks sobiliku aiandusliku rajatise (kasvuhooned, kasvutunnelid, kasvulavad, hoidlad, kaitserajatised, kastmissüsteemid jne) ning tootmis- ja hooldustehnoloogiad (seadmed jm).
3. Võtab vajalikud proovid (mullast, veest, kasvusubstraadist, taimmaterjalist jm) analüüsiks lähtudes proovivõtmise tehnoloogiast; tõlgendab ja tegutseb vastavalt analüüsitulemustele.
4. Planeerib ja valib aiakultuurid, lähtudes kasvukohast, -substraadist ja mullastiku sobivusest.
5. Koostab külvikorra ja tootmis- ja tööplaani ning arvestab mahud, lähtudes ettevõtte eripärast ja turuolukorrast.
6. Arvestab materjalide (mullad, taimmaterjal, sh ajatatavad aiakultuurid, seemned, potid, väetised, aiatarvikud jne) mahud ja planeerib tootmis- ja hooldusmahud, lähtudes ettevõtte eripärast ja turuolukorrast.
7. Planeerib mehhanismide kasutamise vajaduse vastavalt tootmis- ja hooldusspetsiifikale ja mahtudele.
8. Planeerib väetamis- ja taimekaitsetöid vastavalt aiakultuurile.
9. Hangib materjalid vastavalt arvestatud mahtudele ja tarvikute omadustele, jälgides hinna ja kvaliteedi suhet.
10. Planeerib tööjõuressursi, lähtudes tootmisplaanist või vajadusest kogu tootmis- ja hooldusprotsessi ulatuses.

B.3.4 Juhtimine ja majandamine	EKR tase 5
<p>Tegevusnäitajad:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Koostab äriplaani ja eelarve, arvestades algkapitali suurust ja võimalusi. 2. Koostab töögraafiku ja jälgib selle täitmist, lähtudes ettevõtte tootmis- ja hooldustegevusest. 3. Juhib ja juhendab ühe või mitme väikese aednike töögrupi tööd, lähtudes tööülesannetest, nende efektiivsest korraldamisest, töötervishoiu nõuetest, õigete töövahendite ja -võtete valikust; vajadusel tellib alltöövõtu ja juhendab alltöövõtjat. 4. Kontrollib kvaliteedinõuetest kinnipidamist ja analüüsib töö tulemusi, lähtudes aiakultuuride eripärast, õigusaktidest või projektist; vajadusel teostab omaniku järelevalvet. 5. Juhib kaastöötajate või tellijate tähelepanu ilmnunud vigadele ja annab juhiseid nende parandamiseks, lähtudes kvaliteedinõuetest ning õigete töövahendite ja -võtete valikust. 6. Koostab ja fikseerib objektide spetsiifikast tuleneva dokumentatsiooni (avalikud alad, riigihanked jm). 	
Puukoolitöö	
B.3.1 Kasvukoha ettevalmistamine ning külvamine ja istutamine kasvukohale	EKR tase 5
<p>Tegevusnäitajad</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Valmistab töökoha ja aiakultuuride kasvukoha ette, lähtudes planeeritavast tegevusest ja tootmisplaanist. 2. Hindab paljundus- ja istutusmaterjali, sh ajatatavate aiakultuuride kvaliteeti visuaalselt ja klassifitseerib selle vastavalt nõuetele. 3. Seadistab külvi- ja istutusnormi masinal vastavalt plaanile; külvab seemned ja istutab aiakultuure käsitsi või masinaga vastavalt külvinormile ja istutusskeemile; kontrollib istutamise kvaliteeti, lähtudes aiakultuuri eripärast. 4. Istutab puud/põõsad, arvestades projekti või töökirjeldust. 5. Kastab, arvestades aiakultuuride kasvunõudeid ja kastmissüsteemide eripära. 6. Väetab aiakultuure käsitsi, käsimehhanismide, väetisedosaatori või väetisekülvikuga vastavalt väetamisplaanile ja väetamise põhimõtetele nii tava- kui mahetootmises. 7. Multšib nii käsitsi kui mehhanismidega. 8. Toestab aiakultuure, arvestades nende eripära. 	
B.3.2 Aiakultuuride hooldamine	EKR tase 5
<p>Tegevusnäitajad</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Määrab aiakultuuride hooldustööde vajaduse, lähtudes aiakultuuride, sh ajatusmaterjali liigitusest, omadustest ja hooldusnõuetest; koostab hoolduskava. 2. Määrab aiakultuuride kastmismid, kastab käsitsi või kastmissüsteemidega, seadistab ja vajadusel reguleerib kastmisseadmeid, sh automatiseeritud kastmissüsteeme, järgides kasutusjuhendit. 3. Seadistab ja vajadusel reguleerib väetamismehhanisme (sh automatiseeritud väetussüsteemid), järgides kasutusjuhendit ja aiakultuuride väetamismid, väetab käsitsi, väetisedosaatori või väetisekülvikuga vastavalt väetamisplaanile ja väetamise põhimõtetele nii tava- kui mahetootmises. 4. Teeb taimekaitseteid, sh taimekaitsevahenditega, mille kasutamiseks on vaja taimekaitsetunnistust; peab taimekaitsevahendite kasutamise arvestust. 5. Korraldab umbrohutõrje, arvestades aiakultuuride eripära ja töömahtu; valib sobivad tõrje- ja töövahendid ning meetodika nii tava- kui mahetootmises. 6. Kujundab ja lõikab taimi, sh viljapuud ja marjapõõsad lähtudes iseärasustest, vajadustest või hoolduskavast. 7. Kaitseb taimi ebasoodsate loodus- ja tehiskeskkonna mõjude eest, kasutades vastavaid abivahendeid. 	
B.3.3 Tööde ja vahendite planeerimine	EKR tase 5
<p>Tegevusnäitajad</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Koostab tootmis-, tööprotsessi kuluelarve, lähtudes tööde ja materjalide maksumusest. 2. Püstitab eesmärgid ja lähtuvalt nendest valib tootmiseks ja hoolduseks sobiliku aiandusliku rajatise (kasvuhooned, kasvutunnelid, kasvulavad, hoidlad, kaitserajatised, kastmissüsteemid jne) ning tootmis- ja hooldustehnoloogiad (seadmed jm). 3. Võtab vajalikud proovid (mullast, veest, kasvusubstraadist, taimmaterjalist jm)analüüsiks lähtudes proovivõtmise tehnoloogiast; tõlgendab ja tegutseb vastavalt analüüsitulemustele. 4. Planeerib ja valib aiakultuurid, lähtudes kasvukohast, -substraadist ja mullastiku sobivusest. 5. Koostab külvikorra ja tootmis- ja tööplaani ning arvestab mahud, lähtudes ettevõtte eripärast ja turuolukorrast. 	

6. Arvestab materjalide (mullad, taimmaterjal, sh ajatavad aiakultuurid, seemned, potid, väetised, aiatarvikud jne) mahud ja planeerib tootmis- ja hooldusmahud, lähtudes ettevõtte eripärast ja turuolukorrast.
7. Planeerib mehhanismide kasutamise vajaduse vastavalt tootmis- ja hooldusspetsiifikale ja mahtudele.
8. Planeerib väetamis- ja taimekaitsetööd vastavalt aiakultuurile.
9. Hangib materjalid vastavalt arvestatud mahtudele ja tarvikute omadustele, jälgides hinna ja kvaliteedi suhet.
10. Planeerib tööjõuressursi, lähtudes tootmisplaani või vajadusest kogu tootmis- ja hooldusprotsessi ulatuses.

B.3.4 Juhtimine ja majandamine

EKR tase 5

Tegevusnäitajad:

1. Koostab äriplaani ja eelarve, arvestades algkapitali suurust ja võimalusi.
2. Koostab töögraafiku ja jälgib selle täitmist, lähtudes ettevõtte tootmis- ja hooldustegevusest.
3. Juhib ja juhendab ühe või mitme väikese aednike töögrupi tööd, lähtudes tööülesannetest, nende efektiivsusest korraldamisest, töötervishoiu nõuetest, õigete töövahendite ja -võtete valikust; vajadusel tellib alltöövõtu ja juhendab alltöövõtjat.
4. Kontrollib kvaliteedinõuetest kinnipidamist ja analüüsib töö tulemusi, lähtudes aiakultuuride eripärast, õigusaktidest või projektist; vajadusel teostab omaniku järelevalvet.
5. Juhib kaastöötajate või tellijate tähelepanu ilmnunud vigadele ja annab juhiseid nende parandamiseks, lähtudes kvaliteedinõuetest ning õigete töövahendite ja -võtete valikust.
6. Koostab ja fikseerib objektide spetsiifikast tuleneva dokumentatsiooni (avalikud alad, riigihanked jm).

Iluaianus

B.3.1 Kasvukoha ettevalmistamine ning külvamine ja istutamine kasvukohale

EKR tase 5

Tegevusnäitajad

1. Valmistab töökohta ja aiakultuuride kasvukoha ette, lähtudes planeeritavast tegevusest ja tootmisplaani.
2. Hindab paljundus- ja istutusmaterjali, sh ajatavate aiakultuuride kvaliteeti visuaalselt ja klassifitseerib selle vastavalt nõuetele.
3. Seadistab külvi- ja istutusnormi masinal vastavalt plaanile; külvab seemned ja istutab aiakultuure käsitsi või masinaga vastavalt külvinormile ja istutusskeemile; kontrollib istutamise kvaliteeti, lähtudes aiakultuuri eripärast.
4. Istutab puud/põõsad, arvestades projekti või töökirjeldust.
5. Kastab, arvestades aiakultuuride kasvunõudeid ja kastmissüsteemide eripära.
6. Väetab aiakultuure käsitsi, käsimehhanismide, väetisedosaatori või väetisekülvikuga vastavalt väetamisplaanile ja väetamise põhimõtetele nii tava- kui mahetootmises.
7. Multšib nii käsitsi kui mehhanismidega.
8. Toestab aiakultuure, arvestades nende eripära.

B.3.2 Aiakultuuride hooldamine

EKR tase 5

Tegevusnäitajad

1. Määrab aiakultuuride hooldustööde vajaduse, lähtudes aiakultuuride, sh ajatusmaterjali liigitusest, omadustest ja hooldusnõuetest; koostab hoolduskava.
2. Määrab aiakultuuride kastmisenormid, kastab käsitsi või kastmissüsteemidega, seadistab ja vajadusel reguleerib kastmisseadmeid, sh automatiseeritud kastmissüsteeme, järgides kasutusjuhendit.
3. Seadistab ja vajadusel reguleerib väetamismehhanisme (sh automatiseeritud väetussüsteemid), järgides kasutusjuhendit ja aiakultuuride väetamisnorme, väetab käsitsi, väetisedosaatori või väetisekülvikuga vastavalt väetamisplaanile ja väetamise põhimõtetele nii tava- kui mahetootmises.
4. Teeb taimekaitsetöid, sh taimekaitsevahenditega, mille kasutamiseks on vaja taimekaitsetunnistust; peab taimekaitsevahendite kasutamise arvestust.
5. Korraldab umbrohutõrje, arvestades aiakultuuride eripära ja töömahtu; valib sobivad tõrje- ja töövahendid ning meetodika nii tava- kui mahetootmises.
6. Kujundab ja lõikab taimi, sh viljapuud ja marjapõõsad lähtudes iseärasustest, vajadustest või hoolduskavast.
7. Kaitseb taimi ebasoodsate loodus- ja tehiskeskkonna mõjude eest, kasutades vastavaid abivahendeid.

B.3.3 Tööde ja vahendite planeerimine

EKR tase 5

Tegevusnäitajad

1. Koostab tootmis-, tööprotsessi kulueelarve, lähtudes tööde ja materjalide maksumusest.

2. Püstitab eesmärgid ja lähtuvalt nendest valib tootmiseks ja hoolduseks sobiliku aiandusliku rajatise (kasvuhooned, kasvutunnelid, kasvulavad, hoidlad, kaitserajatised, kastmissüsteemid jne) ning tootmis- ja hooldustehnoloogiad (seadmed jm).
3. Võtab vajalikud proovid (mullast, veest, kasvusubstraadist, taimmaterjalist jm) analüüsiks lähtudes proovivõtmise tehnoloogiast; tõlgendab ja tegutseb vastavalt analüüsitulemustele.
4. Planeerib ja valib aiakultuurid, lähtudes kasvukohast, -substraadist ja mullastiku sobivusest.
5. Koostab külvikorra ja tootmis- ja tööplaani ning arvestab mahud, lähtudes ettevõtte eripärast ja turuolukorrast.
6. Arvestab materjalide (mullad, taimmaterjal, sh ajatavad aiakultuurid, seemned, potid, väetised, aiatarvikud jne) mahud ja planeerib tootmis- ja hooldusmahud, lähtudes ettevõtte eripärast ja turuolukorrast.
7. Planeerib mehhanismide kasutamise vajaduse vastavalt tootmis- ja hooldusspetsiifikale ja mahtudele.
8. Planeerib väetamis- ja taimekaitsetööd vastavalt aiakultuurile.
9. Hangib materjalid vastavalt arvestatud mahtudele ja tarvikute omadustele, jälgides hinna ja kvaliteedi suhet.
10. Planeerib tööjõuressursi, lähtudes tootmisplaanist või vajadusest kogu tootmis- ja hooldusprotsessi ulatuses.

B.3.4 Juhtimine ja majandamine	EKR tase 5
Tegevusnäitajad: <ol style="list-style-type: none"> 1. Koostab äriplaani ja eelarve, arvestades algkapitali suurust ja võimalusi. 2. Koostab töögraafiku ja jälgib selle täitmist, lähtudes ettevõtte tootmis- ja hooldustegevusest. 3. Juhib ja juhendab ühe või mitme väikese aednike töögrupi tööd, lähtudes tööülesannetest, nende efektiivsusest korraldamisest, töötervishoiu nõuetest, õigete töövahendite ja -võtete valikust; vajadusel tellib alltöövõtu ja juhendab alltöövõtjat. 4. Kontrollib kvaliteedinõuetest kinnipidamist ja analüüsib töö tulemusi, lähtudes aiakultuuride eripärast, õigusaktidest või projektist; vajadusel teostab omaniku järelevalvet. 5. Juhib kaastöötajate või tellijate tähelepanu ilmnunud vigadele ja annab juhiseid nende parandamiseks, lähtudes kvaliteedinõuetest ning õigete töövahendite ja -võtete valikust. 6. Koostab ja fikseerib objektide spetsiifikast tuleneva dokumentatsiooni (avalikud alad, riigihanked jm). 	

VALITAVAD KOMPETENSIID

Iluaednik, tase 5 kutse taotlemisel tuleb tõendada valitavad kompetentsid B.3.7 ja B.3.8. Ülejäänud valitavate kompetentside tõendamine on vabatahtlik.

Köögiviljakasvatuse meisteraednik, tase 5 kutse taotlemisel tuleb tõendada valitavad kompetentsid B.3.5, B.3.6 ja B.3.13. Ülejäänud valitavate kompetentside tõendamine on vabatahtlik.

Puukooli meisteraednik, tase 5 ja lillekasvatuse meisteraednik, tase 5 kutse taotlemisel tuleb tõendada valitavad kompetentsid B.3.5, B.3.6 ja B.3.13. Ülejäänud valitavate kompetentside tõendamine on vabatahtlik.

Puuviljakasvatuse meisteraednik, tase 5 kutse taotlemisel tuleb tõendada valitavad kompetentsid B.3.6, ja B.3.13. Ülejäänud valitavate kompetentside tõendamine on vabatahtlik.

B.3.5 Katmikala tehnoloogia kasutamine	EKR tase 5
Tegevusnäitajad <ol style="list-style-type: none"> 1. Planeerib ja valib vastavalt kasvatavatele kultuuridele, arvestades kasvatuse agrotehnikat katmikala tüübi (kergtunnel, hooajaliselt kasutatav katmikala, aastaringiselt kasutatav katmikala jne), kasvatustehnoloogia (pinnases, konteiner, vertikaal, hüdroponika jne) ja tehnilised lahendused (kliima, valgustus, varjutus, küte, kastmissüsteem, väetamine jne). 2. Planeerib ja valib katmikala seadmed (istutus-, potistus-, külvi-, markeerimisseadmed, toestussüsteemid jne). 3. Kasutab katmikalale sobivaid tehnilisi lahendusi ning IT süsteeme nende juhtimiseks ja andmete kogumiseks. 4. Planeerib ja valib katmikala taimekaitsevahendid ja -lahendused (keemilised, bioloogilised taimekaitsevahendid jne). 5. Planeerib ja valib IT lahendused katmikala süsteemide juhtimiseks ning andmete analüüsiks. 6. Kasutab katmikalale sobivaid tehnilisi lahendusi ning IT süsteeme nende juhtimiseks ja andmete kogumiseks. 	
B.3.6 Taimmaterjali paljundamine ja istikute kasvatamine	EKR tase 5
Tegevusnäitajad	

1. Prognoosib ja korraldab istikute turustamise (teeb pakkumusi ja osaleb hangetel jt) arvestades trende ja turuolukorda.
2. Planeerib ja korraldab taimede paljundamise ja istikute kasvatamise, lähtudes aiakultuuri ja tootmise eripärast.
3. Paljundab generatiivselt (valib emataimed ja seemned, külvab, pikeerib jm), lähtudes aiakultuuri eripärast ning arvestades paljundusaegu, -tingimusi ja -viise.
4. Valib paljundusmaterjali ja paljundab vegetatiivselt (poogib, paljundab pistikute, juurevõsude, võsundite, võrsikute jm abil), lähtudes aiakultuuri eripärast ning arvestades paljundusaegu, -tingimusi ja -viise.
5. Kasvatatakse istikuid, lähtudes taimeliigi kasvutingimuste nõuetest.
6. Hindab toodangu kvaliteeti ja sorteerib, lähtudes kvaliteedinõuetest.
7. Pakendab ja märgistab toodangu, arvestades taimmaterjali eripära; eksponeerib taimi müügiplatsil, kataloogis jne.

B.3.7 Muru rajamine ja hooldamine

EKR tase 5

Tegevusnäitajad

1. Valib muru või ebamuru tüübi ja rajamismaterjalid iseseisvalt või arvestades projekti.
2. Valib muruseemne liigid ja sordid vastavalt murutüübile ja kasvukohale.
3. Märgib maha ala muru rajamiseks, lähtudes projektist (töökirjeldusest).
4. Valmistab ette pinnase, arvestades olemasoleva pinnase eripära; vajadusel teeb keemilist umbrohutõrjet, kasutades tehnilisi vahendeid.
5. Külvab käsitsi või külvikuga muruseemne ja väetise arvestades külvinormidega ning tihendab pinnase.
6. Paigaldab siirdemuru, arvestades maapinna eripära ja ilmastikutingimusi.
7. Hooldab ja kastab muru rajamisjärgselt.
8. Hindab regulaarselt hooldustööde vajadust ja teeb hooldustöid (multšimine, õhustamine, samblatõrje, parandus- ja täienduskülv, väetamine, niitmine, kastmine jm).
9. Valib hüdrokülviviisi, arvestades maastiku eripära ja teostab hüdrokülvu.
10. Valib erosioonitõkke materjalid ja paigaldab need, arvestades projekti.

B.3.8 Istutusala planeerimine, rajamine ja hooldamine

EKR tase 5

Tegevusnäitajad

1. Planeerib ja kujundab istutusala eskiisplaani, arvestades kompositsiooni ja värvusõpetuse reegleid, kasvu- ja hooldustingimusi, taimede eripära, ala funktsionaalsust.
2. Märgib istutusala ja nende kõrgused ning taimede asukohad, kasutades vastavaid mõõteriistu ja lähtudes projektist või töökirjeldusest.
3. Valmistab ette kasvu- ja hooldustingimusi, arvestades projekti, pinnast ja planeeritud taimede kasvunõudeid ning teeb vajadusel umbrohutõrjet.
4. Paigaldab istutusala servad, lähtudes objekti vertikaalplaneerimisest; paigaldab geotekstiilid, multšid või teised materjalid lähtudes projektist või töökirjeldusest ning objekti eripärast.
5. Külvab seemned istutusale; istutab, kastab, toestab ja lõikab taimed (sh sibullilled, suvelilled, püsililled, roosid, veetaimed jm) tagasi, lähtudes projektist või töökirjeldusest, arvestades istiku tüüpi, suurust, taime liiki, kasvunõudeid, ilmastiku- ja mullatingimusi.
6. Istutab, vajadusel istutab ümber puud ja põõsad, sh suured puud, arvestades projekti või töökirjeldust; rakendab puude ja põõsaste istutuse tehnoloogiaid, arvestades projekti, juhendeid või õigusakte.
7. Pügab või noorendab hekke, kasutades selleks ettenähtud hekilõikureid ja -kääre.
8. Hooldab regulaarselt (toestab, lõikab, kastab, multšib, kobestab, rohib, valmistab talveks ette) taimi ja istutusalasid, arvestades taimede hooldusnõudeid.
9. Teeb taimekaitsetöid, kasutades taimekaitsevahendeid vastavalt nõuetele.
10. Väetab vastavalt väetusskeemile, arvestades väetusnorme.
11. Teeb puude ja põõsaste hooldus-, kujundus- ja noorendustöid, lähtudes hooldus- ja kujunduslõikuse eesmärgist; vajadusel kaasab arboristi.

B.3.9 Sillutise (betoonkivi, looduskivi, puidu- ja sõelmeteede) paigaldamine ja hooldamine

EKR tase 5

Tegevusnäitajad

1. Märgib maha teed ja platsid, lähtudes projektist (töökirjeldusest) ja arvestades projekti puudumisel objekti eripäraga.
2. Kaevab teesüvendi ja paigaldab tee aluskihid (täitekiht, külmakaitsekiht, kandekiht, tasanduskiht), kasutades vastavat tehnikat ning järgides maastikuehitusega seotud õigusaktide ja tööohutusnõudeid.

<p>3. Paigaldab teeäärise ja sillutise, teeb vajalikud betoonitööd, lähtudes projektist (töökirjeldusest), kasutades vajadusel ketaslõikurit või kivigiljotiini.</p> <p>4. Viimistleb eri tüüpi sillutisi, järgides kvaliteedinõudeid ja projekti (töökirjeldust).</p>	
B.3.10 Kalmistu haljastuse rajamine ja hooldamine	EKR tase 5
<p>Tegevusnäitajad</p> <p>1. Planeerib ja kujundab eskiisplaani, arvestades kompositsiooni ja värvusõpetuse põhialuseid, kultuurilisi eripärasid, taimede kasvu- ja hooldustingimusi.</p> <p>2. Valib materjalid ja kujunduselemendid, rajab haljastuse lähtudes plaanist.</p> <p>3. Koostab hoolduskava ja hooldab regulaarselt haljastust, lähtudes taimede kasvunõuetest, aastaajast ja materjalide eripärast.</p>	
<p>Teadmised</p> <p>1. tajub ja väärtustab kultuuripärandit, mõistab kalmistute kujundamise, rajamise ja hooldamise põhimõtteid.</p>	
B.3.11 Sisehaljastuse rajamine ja hooldamine	EKR tase 5
<p>Tegevusnäitajad</p> <p>1. Analüüsib olukorda sisehaljastusobjektidel, arvestades objekti eripära ja eesmärgi (ärihooned, kultuuri- ja haridusasutused jm); koostab projekti, töökirjelduse ja eelarve, arvestades sisehaljastuse rajamise ja hooldamise töömahtu ning materjale.</p> <p>2. Rajab sisehaljastuse, lähtudes projektist, töökirjeldusest ja objekti eripärast (ärihooned, kultuuri- ja haridusasutused jm).</p> <p>3. Koostab hoolduskava ja hooldab haljastust, lähtudes taimede kasvunõuetest ja materjalide eripärast.</p> <p>4. Teeb taimekaitseteid, kasutades taimekaitsevahendeid vastavalt nõuetele; peab taimekaitsevahendite arvestust.</p>	
B.3.12 Lilleseadete ja kompositsioonide valmistamine	EKR tase 5
<p>Tegevusnäitajad</p> <p>1. Püstitab tööeesmärgi enda või kliendi vajadustest lähtuvalt ning valib eesmärgipärased töövõtted, materjalid ja tehnika, arvestades konkreetse töö nõudeid (mahtu, raskusastet, kestvust jm tingimusi); valib ideele ja kompositsioonireeglitele vastava lilleseade või kompositsiooni lahenduse.</p> <p>2. Teeb erinevaid lilleseadeid, sh ruumi-, pulma-, leinaseaded kasutades asjakohast tehnikat, töövahendeid ja -materjale.</p> <p>3. Arvestab töö hinna, lähtudes töö mahust, materjalist, keerukusest jm tingimustest.</p> <p>4. Pakib lilleseaded, arvestades töö eripära ja ilmastikutingimusi.</p> <p>5. Organiseerib vajadusel lilleseadete transpordi, lähtudes tellimusest.</p>	
B.3.13 Saagi või toodangu koristamine, säilitamine ja müügiks ettevalmistamine	EKR tase 5
<p>Tegevusnäitajad</p> <p>1. Hindab saagi või toodangu küpsusastet ja kvaliteeti vastavalt kvaliteedinõuetele ning määrab kvaliteediklassid.</p> <p>2. Teeb valikulist või laussaagikoristust ja komplekteerib toodangu, lähtudes kvaliteedinõuetest.</p> <p>3. Planeerib ja korraldab ladustamist; ladustab toodangu, kasutades vajalikku tehnikat ning arvestades hoidlate liike ja säilitamistingimusi.</p> <p>4. Sorteerib saagi või toodangu, lähtudes kvaliteedinõuetest; pakendab ja märgistab saagi või toodangu vastavalt nõuetele; määrab ja juhib hoiutingimusi vastavalt aiakultuurile.</p>	
B.3.14 Aiakaupade müümine	EKR tase 5
<p>Tegevusnäitajad</p> <p>1. Kujundab müügikoha sisustuse ja väljapaneku, tehes vajadusel koostööd spetsialistidega ja arvestades müügikoha eripära.</p> <p>2. Valmistab kauba müügiks ette ning paigutab müügisaali, arvestades müügikoha ja e-poe eripära.</p> <p>3. Koostab ja käsitleb kauba saatedokumente ja kaubaaruannet; kontrollib kaupade laoseisu vastavalt vajadustele.</p> <p>4. Selgitab välja kliendi vajadused, esitades suunavaid küsimusi ning arvestades kliendi võimalusi ja soove; nõustab klienti ja tutvustab kaupa, pakkudes erinevaid lahendusi nii kohapeal kui virtuaalselt.</p> <p>5. Vormistab tellimuse ning korraldab selle täitmise, arvestades tellimuse eripära.</p> <p>6. Müüb kaubad ja pakub kliendile lisaostu võimalust, vajadusel koostab arve.</p> <p>7. Pakib kauba, arvestades ilmastikutingimusi, transpordivahendit ja e-poe tarne eripära.</p>	

8. Lahendab kliendi probleeme ja kaebusi nii kohapeal kui virtuaalselt oma pädevuse piires, vajadusel suunab kliendi teise valdkonna spetsialisti poole.

KUTSET LÄBIVAD KOMPETENSIID

B.3.15 Meisteraednik, tase 5 kutset läbiv kompetents	EKR tase 5
Tegevusnäitajad 1. Järgib aiakultuuride agrotehnoloogiat. 2. Valmistab ette töökeskkonna, esemed, materjalid ja seadmed ning pärast töö lõpetamist korrastab tööala, ruumi ja seadmed. 3. Kavandab, ajastab ja korraldab oma tööd tõhusalt, et saavutada eesmärgid minimaalse ressursikuluga. 4. Kontrollib töö vastavust etteantud kvaliteedinormidele. 5. Komposteerib taimejäätmel orgaanilise aineriingi tagamiseks, arvestades komposti kasutamise eesmärke. 6. Teeb tellija esindajana omaniku järelevalvet, et kohustusi täidetakse korrektselt, tööd vastaksid projektile ning oleksid nõuetekohase kvaliteediga.	
Teadmised 1. teab taimede eesti- ja ladinakeelseid nimetusi liigi tasandil (vt lisa 1 „Taimmaterjali nimekiri“); 2. tunneb ja mõistab taimede anatoomiat, füsioloogiat ja süstemaatikat; 3. tunneb enamlevinud umbrohtude, haiguste ja kahjurite liike; 4. tunneb taimekaitse põhimõtteid nii tava- kui mahetootmises.	

C-osa ÜLDTEAVE JA LISAD

C.1 Teave kutsestandardi koostamise ja kinnitamise kohta ning viide ametite klassifikaatorile	
1. Kutsestandardi tähis kutseregistris	11-31102023-2.4/10k
2. Kutsestandardi koostajad	Tea Juhani, Juhani Puukool Ain Järve, Kadrioru park Kristiina Laurson, LilledEst OÜ Raimond Strastin, Eesti Aiandusliit Katriin Uurman, Räpina Aianduskool Margus Vahtramäe, Kanepi aiand
3. Kutsestandardi kinnitaja	Toiduainetööstuse ja Põllumajanduse Kutsenõukogu
4. Kutsenõukogu otsuse number	27
5. Kutsenõukogu otsuse kuupäev	31.10.2023
6. Kutsestandard kehtib kuni	30.10.2028
7. Kutsestandardi versiooni number	10
8. Viide Ametite Klassifikaatorile (ISCO 08)	6113 Aednikud, puukooli töötajad ja istikukasvatavad
9. Viide Euroopa kvalifikatsiooniraamistikule (EQF)	5
C.2 Kutsenimetus võõrkeeles	
Inglise keeles	Senior Gardener, level 5
Soome keeles	Kokenut puutarhuri
Vene keeles	Мастер садовод
C.3 Lisad	
Lisa 1 Taimmaterjali nimekiri	
Lisa 2 Digipädevuste enesehindamiskaala	